

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60 / ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO / OGLASI PO CENIKU / POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150.

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI / ROKOPIJI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČV-TEJO / POŠTINA PLACANA V GOTOVINI

II. redna skupščina oblasnega odbora Orjuna za Slovenijo v Celju dne 2. februarja 1924.

Popoldanske prireditve.

Manifestacijsko zborovanje.

Po končanem sprevedu, ki ga je zaključila defilacija pred zastavami je članstvo napolnilo Narodni dom in bližnje restavracije. Veselo razpoloženje, ki je skoro zavladalo v vseh teh prostorih, je bilo odsev zadovoljstva, s katerim je napolnila srce vsakega udeleženca nad vse uspela skupščina, ki ni mnogo zaostajala za imponantno prireditvijo Splitskega kongresa.

Proti četrti uri popoldne se je pa znova začela polniti dvorana Narodnega doma, ki je navzlic temu, da so se morali nekateri udeleženci odpeljati že s popoldanskimi vlaki, bila skoro premajhna. Opazili smo z zadovoljstvom, da je bilo v velikem številu zastopano celjsko občinstvo, ki je pazno sledilo izvajanju posameznih govornikov. Uverjeni smo, da je ta skupščina pridobila Orjuni mnogo novih pristašev in da bo zlasti Celjski organizaciji pomagala premostiti notranje malenkostne diference.

V ozadju odra so bile razvrščene zastave, ki so na ta dan prvič nosile črne žalne trakove z napisi krajev zasedenega ozemlja, ki so jih poedine organizacije vzele v zaščito. Tvorile so nekako ozadje in podkrepilo navdušujočemu govoru br. predsednika inž. Kranjca.

O dolžnostih Orjuna do zasedenega ozemlja.

Ob splošni tišini je govornik izvajal:

Največja naloga Orjuna je, da stremi za osvoboditvijo zasuznjene naroda onstran Karavank in preko Soče. Vsakomur je jasno, da so s suznostjo odkupili našo svobodo. Mi smo krivi, da oni tam preko meja ne morejo želeči naše svobode. — Zato smo mi dolžni, da jim damo to, kar so nam oni dali s svojim odkupom, to je svobodo. Mi moramo tukaj pripravljati, mi moramo delati, da pride tudi za nje enkrat vesel dan osvobodjenja, dan ko bo odpadla provizorna meja. Tudi druge organizacije streme za tem ciljem. N. pr. Jugoslovanska Matica; to pa ni bojna organizacija, ki bi započela boj s kletim sovražnikom, temveč propagira svoje delo popolnoma na drug način kot mi. Mi pa hočemo z drugimi sredstvi pomagati našim bratom in priti mora dan, ko bomo videli svoj uspeh. Tujci so nam vzeli in prodali so našo last in zadali nam krvavečo rano. Gotovo je, da se ta velika krvava rana počasi celi in da mi ne občutimo, kako skeli. Naloga Orjuna je, da se ta rana nikdar ne zaceli, da nam zarobljeni bratje ne pridejo v pozabljenje. Povdarjati moram trpljenje naših bratov. Ni čudo če obupujejo nad svojo bodočnostjo, če so postali malodušni, ker mi, ki smo svobodni, ki uživamo prostost, ki jo pogrešajo oni, ki so več kot mi delali za njo, ne skrbimo, da bi jim pomagali. Mi moramo pripravljati teren, med našim narodom, mi moramo širiti med svobodnimi brati zavest, da smo dolžni z vsemi silami stremiti za tem, da osvobodimo ono, kar še ni svobodno. Mi moramo vzpodbuditi narod, da kot Srbi, prihitimo kot en mož na novo Kumanovo za osvoboditve tega strašno trpinčenega naroda. — Vse trpljenje teh ubogih zasuznjenih bratov moramo pokazati našim ljudem v najstrašnejši luči. — Akcijske čete niso za paradu pri Orjuni, ampak one so tu, da bodo takrat, ko pride čas, šle tudi preko meje reševati naše brate. A one morejo tudi že sedaj nastopiti za okrepitev upogje-

nega dela naših bratov v Korotanu. — Pred vsem smo dolžni z vsemi silami boriti se za osvoboditve naroda. Narod je pretrpel neznosne muke. Ni čuda, da je postal malodušen! — Primorski narod je bil vedno pogumen, ni trpel sovražnika v svoji bližini, a sedaj se je voditeljem posrečilo ukloniti ta narod, da ni udaril na svojega zatiralca. Ti zatiralci so mu izpili poslednji tragi poguma. — Narod je postal malodušen in trda kraška pest je postala mehka in voljna. — To malodušnost so zagrešili politiki. — Narodne izdajice so se pojavile, podkupljene z podporami in denarjem so pristopile — k fašistovski organizaciji in izdali svoje sobrate. — Stanje v zasedenem ozemlju je danes obupno. — Režim je zatrl vso inteligenco, pregnal učitelje in sodnike. — Narod je izgubil svoje duševno vodstvo. Pri tem zatiranem in zasuznjem narodu je bila nacionalna zavest še posebno razvita. — Naš primorski narod smo kazali kot vzor nacionalistov, posebno tržaški Slovenci, so povsod vršili svojo dolžnost. — Inteligenca tega naroda je pregnana, razkrojena na vse strani, ona je odšla, ker je oditi morala. Zato je prva in sveta dolžnost Orjuna, da da sedaj ona temu zarobljenemu narodu voditelje. Mi moramo stopiti s tem narodom v najožje stike in jih moramo vspodbujati. Mi jim moramo dati polno oporo. Vsaka Orjuna v Sloveniji si mora vzeti v zaščito en kraj v zasedenem ozemlju, toda ne samo tako, da se pokaže s črnim trakom na praporu, ampak taka Orjuna mora tudi v resnici skrbeti za v zaščito vzeti kraj. Iskati mora ž njim stikov, stopiti mora ž njim v neposredno zvezo. Dohiti mora tam svojega zaupnika in vsa moralna in intelektualna sredstva morajo priti pri tem v poštev. — In če je potrebno in koristno za zaščiteni okraj, je treba nastopiti tudi s terorjem. Razpusti moramo v zasedenem ozemlju veliko mrežo iredentizma, vsaka zasedena vas mora imeti svojo odgovarjajočo Orjuno pri nas. — Zanesljivo sem zvedel, da je naš narod v zasedenem ozemlju vzel z veseljem in z novo nado na znanje našo akcijo za zaščito. Primorci že iščejo sami stikov. Povsod sem dobil pogumne ljudi, ki so se odzvali in le čakajo na naš poziv. Za danes le omenjam in Vam naj zadostuje, da se naše delo preko meje že vrši!

Sigurno sem, da bomo primorskemu narodu dali zopet zavest, ga povzdignili na isto višino, kot je bil pred petimi leti. — Italijanom pa bomo zopet vcepili strah, kot so ga imeli pred petimi leti. — Delati bomo tako, da bo vsakega Italijana obšla zona, predno bo zopet stegnili svoje kremplje po naši lastnini. — Ustvariti moramo v zasedenem ozemlju nemirno ozemlje, ustvariti drugo Macedonijo, ustvariti moramo vulkan, ki bo vedno pripravljen, da izbruhne svojo lavo in zagrebe in uniči zatiralce našega naroda. — Mi moramo ta narod pripraviti do trdnega prepričanja, da nismo vezani na pogodbo, ki se je nedavno podpisala v Rimu. Mi te pogodbe ne bomo nikdar priznali, ona ne obstoji za nas. —

Mi ne priznamo prijateljstva z Italijo in hočemo sovraštva. Naše sovraštvo do Italije preneha šele ob bistri Soči. — Kratko je odmerjen čas, ker narod živi tam v mukah in trpljenju. — Italijani streme za tem, da spravijo naš narod čimprej z geografske karte, a mi moramo hiteti, da jim to onemogočimo. Mi

moramo hiteti, da prekoračimo to provizorno mejo, da nam naš narod seže prijateljsko v roko.

To bo zahtevalo obilo dela. Bratje ne podcenjujmo truda. Treba je velikih žrtev, dati nam jih morete in morate Vi.

Če bo vršila Orjuna to svojo dolžnost, bomo naši tudi druge razumevanje. Potem ne bo dolgo, ko bomo prestopili mejo in s krvjo podpisali pogodbo za svojo zemljo. — Zato na delo za svobodo bratje!

Govor br. Kranjca, ki je pričal o globoki boli, ki jo čuti govornik v svoji notranjosti nad zgubo svoje lastne ožje domovine, je pri poslušalcih izzval nepopisen utis. Že med izvajanjem so ga ponovno prekinjali medklici ogorčenja in protesta proti transtvu naše najnovejše zaveznice, a na koncu je zaoril po vsej dvorani en sam klic:

Doli z Italijo! Živele naše akcije!

Drugi govornik, br. Mr. ph. Šlajpah je govoril

O dolžnostih Orjuna do države.

»Bratje in sestre! Bili bi slabi gospodarji, če bi preje prekopavali vrt, predno očistimo lastno hišo. Poverjena mi je naloga, govoriti o dolžnostih naše organizacije do države in naroda. Jaz pa ne morem razlikovati med obema, ker oboje je eno, država je narod.

A govoriti o državi je danes težko. Lagati kot Orjunaš ne morem, resnice govoriti pa ne smem, če nočem, da se mi pripeti kot voditelju Novosadske Orjune, ki je preganjan in sojen po zakonu o zaščiti države, ker je imel pogum na javnem zboru konstatirati, da se vrše v naši državi zlorabe z javnim premoženjem, da se pri nas uničuje država in narod.

In vendar — četudi nam grozi zapor — moramo danes glasno s tega mesta zaklicati v javnost: Ne zadovoljni smo s sedanji razmerami in hočemo ustvariti nove!

Ne bojimo se nikogar, niti dejstva, da so danes lopovi in ničvredneži na svobodi, idealni nacionalisti pa romajo v zapore.

Če pa izražamo svoje nezadovoljstvo z obstoječimi razmerami, moramo si pa biti tudi na jasnem, kje tiči vzrok, da se danes ne veselimo odkrito one svobode, ki smo jo proslavljali leta 1918. Ne v zemlji in ne v zraku, vzroki današnjega nezadovoljstva in današnjih razmer tiče edinole v ljudeh, ki so ob prevratu prevzeli v roke vladno naše mlade države.

Naša popustljivost ob prevratu se kruto maščuje nad nami. Ljudje, s katerimi nismo takrat napravili temeljitega obračuna, pišejo danes krvav račun po naši koži. — na škodo naroda in države.

Četudi kasno, ni prepozno in mi moramo s temi ljudmi temeljito obračunati in pristopiti k razčiščenju razmer v državi. Mi uvidevamo, da ni danes mogoče politično življenje brez političnih strank. A te stranke se morajo razlikovati po svojih idejnih programih, ne pa tako, kot se dogaja pri nas, kjer se skregata dva advokata in jutri že imamo novo politično stranko. To in pa dejstvo, da še danes vodijo našo mlado državo stari ljudje, ki se ne morejo otresti svojega obilježja, ki so ga obdržali še iz Dunaja, Budimpešte in predvojne Beograda, ustvarja slabe upravne razmere in krepi defetizem in nezdrava avtonomistična hotenja. Z golo konstatacijo, z shodi in zabavljanjem teh razmer ni mogoče spremeniti. Treba je pristopiti

k resnemu delu vzgoje naroda, da se bo zavedal svojih dolžnosti in pravic, treba se je pa tudi resno pečati z mislijo odstranitve koruptnega režima in vseh onih faktorjev, ki ovirajo uveljavljanje poštenega dela.

Vprašanje je, če smo mi upravičeni, da stopamo na plan za ta boj in kaj nam služi kot legitimacija.

Naša izkaznica je vodja predvojnega nacionalnega pokreta br. Jenko, ki je padel kot srbski komita na Romanji planini, dokaz naše upravičenosti je v graških zaporih umrli voditelj revolucionarnega dijaštva Endlicher in naše orožje so bele kosti naših dobrovoljcev, s katerimi ni posejana samo Dobrudža in Solun, temveč vsa svetovna bojišča od Francije do daljne Sibirije.

V njih spominu se bomo borili in če treba tudi padali na mejah države proti zunanji sovražnikom, v njih duhu pa bomo tudi rušili in zrušili ljudi, ki izkoriščajo narod in državo. Za vsako ceno moramo ucepiti vsem sodržavljanom in tudi voditeljem države prepričanje, da obstoji vlada zaradi naroda in ne narod zaradi vlade!

To je naša zahteva in klicaj te zahteve so naše akcijske čete.

Da pa lahko uveljavimo svoje zahteve, moramo pa predvsem izpolnjevati svoje dolžnosti. Ni mi jih potreba podrobno naštevati, ker naše dolžnosti so zapisane v naših sreih, v naši globoki ljubezni do naše ideje, do svojega naroda in do svoje domovine. Naše dolžnosti Vam odsevajo iz dopoldanskih besed delegata delavskih Orjun. Pet let krvave morije je bilo potrebno zato, da so danes razmere obupnejše, kot kedaj prej. In če naj ne gre ta razkroj naprej, moramo počiti in vzgojiti zadnjega našega člana za zmoglega člana našega naroda. Vsak zase in vsi skupaj moramo delovati za ureditev socijalnih in gospodarskih razmer, za pomirjenje verskih in plemenskih diferenc, potem bomo šele lahko pristopili k uveljavljanju naše celotne zahteve po edinstveni in nedeljivi državi, v kateri bodo združeni tudi sedaj zasuznjeni bratje. Ko bomo mi izvršili svojo dolžnost, potem bomo tudi brezobzirno zahtevali od vlade, pa bila katerakoli, da vrši svojo dolžnost in nam da in zajamči svobodo, ki smo si jo priborili sami.

Dvomim, če so potrebne še nadaljne besede. Trdna volja do dela in uveljavljanja naših zahtev odseva iz Vaših lic in današnje zborovanje se mi zdi bolj podobno intimnemu sestanku predvojnih revolucionarjev, kot pa manifestacijskemu shodu. Borili smo se za svobodo in trpeli, borili se bomo tudi v naprej. Če nam odpovedo vsa druga sredstva, segli bomo po skrajnem. In v predvidevanju tega ne morem boljše zaključiti svojih kratkih izvajanj, kot z našo bojno pesmijo:

»Spremite se, spremiti, četnici!

Ves zbor je po zaključenem govoru zapel bojno komitsko pesem in navzoče občinstvo je viharno aplavdiralo akcijonšem.

Delegat mariborske Orjune brat Škerjanc se pridružuje besedam predgovornika in povdarja veliko važnost propagandnih zborovanj. Mi moramo širiti med narod nacionalno zavest, poučevati, kako mu je ravnati in če treba, pokazati tudi s pestjo, kako se dela. Žrtev nam ne sme biti žal. Če ne dosežemo mi končnega cilja, doseglji ga bodo znanjci.

Utrditi in ozdraviti moramo predvsem Loino Jugoslavijo, ko pa

pride čas, bomo potegnili brez dovoljenja od zgoraj meč za osvoboditve izdanih in prodanih bratov. Vsa naša sila leži v spoznanju edinstva — in to spoznanje je pogoj našega obstanka.

Mi bomo šli med narod in pokazali v znamenju Orjuna, kje je laž in kje je resnica. Šikane nas ne smejo strašiti, ker važna je tudi naša naloga, da zapustimo našim potomcem vzgled vztrajnosti in nesebičnosti dela za narod. Naprej do boja in zmage! Živela Orjuna!

Imenom zagrebačke Orjune je pozdravil zbor br. Kokoalj:

»Prinašam Vam pozdrave Zagreba, a ne onega separatističnega frankovskega Zagreba, temveč jugoslovanskega, ki stremi in dela za iste cilje, kot mi vsi.

Ni še zaceljena rana, zadana nam po rapalski pogodbi, a že zopet so nam zadali novo, globoko, krvavo in skelečo rano. Podpisali so oni, ki se nazivljejo predstavniki naroda, novo pogodbo, novo izdajstvo, novo sramoto. S tem so dali našim neprijateljem priliko, da lahko uprizarjajo nova prelita krvi in nove požige. Naši predstavniki so se združili in sklenil prijateljsko zvezo z onimi, ki imajo še danes roke krvave od krvi naših bratov, z onimi, čijih obrazi so še črni od dima požganih Narodnih domov. Mi obtožujemo te naše predstavnike, ker so napravili nov zločin nad narodom. Mi jih vprašamo: kaj smo vam storili, kaj smo zagrešili, da ste nam prodali naše Primorje in naše Koroško? Naš glas je danes še prešibak, da bi jim zganil vest. Zapomnite si pa, da jih preklinjajo žrtve, ki so bile mučene, ker so ljubile svojo grudo. — Mogočni ste danes predstavniki naroda in ni Vam bilo do trpljenja našega ljudstva. Ni Vam bilo do naših čustev. Izročili ste naš narod v roke krvnikom. Sodbo za ta čin bo pa izrekel narod, ki trpi danes dvojne muke onkraj Karavank in ob Soči. Muke, zadane po lastnih bratih — predstavnikih, ki so jih prodali in muke novih gospodarjev-zatiralcev. Beseda naša naj se čuje glasno! Orjuna je tu! Le ona Vas bo rešila s svojo železno roko. Raztrgali bomo spono, ki Vas uklepajo. Daleč ni ta dan. Zdravo!

Besedam br. Kokolja, rodom Tržačana, ki je protest nacionalno čutečih Jugoslovancev iznesel z globoko občuteno boljo Primorca, je sledil pozdrav zastopnika Zagrebske akademске Orjune, ki ga je izročil br. Drenovački povdarjajoč, da se akademska omladina v polni meri zaveda, da bo naš narod šele takrat zmogel za boj proti zunanji sovražniku, kadar bo res enoten in edin v svoji notranjosti. To bo pa mogoče le, če ga osvobodimo kvarnih vplivov breznarodnih in protidržavnih elementov, ki imajo vzpričo slabih današnjih razmer, ki vladajo v državi, lahko delo. To nalogo pa more izvesti le v nacionalističnem duhu vzgojena inteligenca, kakor more tudi samo ona odstraniti gnjilobo v našem javnem življenju. Pozdravlja skupščino z zagotovilom, da akademska omladina zvesto izpolnjuje tradicije predvojne revolucionarne jugoslovanske omladine in da ne bo odjenjala prej, da osvobodí ves narod slabih vplivov in da ga usposobi za veliki trenutek, dan osvoboditve zasuznjenih bratov!

Govora obeh zagrebskih delegatov sta bila burno pozdravljena, ker sta jasno pričala, da živi tudi v Hrvaški navzlic vsem slabim vestem, ki od tam prihajajo, močna

KONFERENSKA TRGOVINA | O. BERNATOVIC | LJUBLJANA, Mesni trg 5

nacionalistična vojska, ki nam daje jamstvo za dober razvoj in razčiščenje razmer v Radičevi republiki.

Konečno je pozdravil skupščino v vznešenih besedah predsednik celjske organizacije br. Tripalo, ki je povdarjal važnost današnje skupščine za nacionalni razvoj Celje. Ravno pred letom dni so bile proti nam postavljene strojnice in naperjeni bajoneti, a danes se je vršila na istem mestu sijajna manifestacija nacionalne misli. Orjuna je vkorakala danes v Celje kot zmagovalka v boju proti tujcu in proti domačim izdajalcem. Zahvaljuje se oblastnemu odboru, da je izbral ravno Celje za kraj svoje glavne skupščine in upa, da je mesto dostojno pokazalo, da je in da ostane nacionalno — jugoslovansko.

Vsi skupaj in cela skupščina je pa jasno dokazala, da nismo društvo za parado, organizacija besed, ampak moške — dejani. In to bode mo tudi v bodoče ostali vse dotlej, da bo osvobodjena Istra, rešeno Primorje in svobodna Koroška.

Z željo, da bi to bilo čimprej in da bi čimprej zavladala v narodu edinstvo in sloga, kliče ponovno vsem navzočim imenom Celjske organizacije Orjunaški Zdravol!

Ko se je poleglo odobravanje, ki ga je izzval v lepi srbohrvaščini prednašan govor, prečital je brat predsednik besedilo pozdravne brzojavke Nj. Vel. Kralju Aleksandru I., ki jo je skupščina sprejela z navdušenimi klici kralju, kraljici in prestolonasledniku. Vsi zborovalci so stoji odpeli himno »Bože pravde«, nakar so bili sprejeti in odpisani brzojavni pozdravi glavnemu predsedniku dr. Leontiću, Direktoriju v Split, Narodni Odbrani in Četniškemu Udruženju.

Predsednik br. inž. Kranjec je nato zaključil zborovanje z zahvalo za tako mnogoštevilen obisk in zagotovil članstvo imenom novoizvoljenega odbora, da bo vršil svoje dolžnosti v polni meri. Pozval pa je vse navzoče, da tudi oni pomagajo pri tem delu, ker moč Orjune ne leži v vodstvu, temveč v članih.

»Pojdite bratje med narod in širite med ljudi naš evangelij in Vaše delo bo rodilo stoteren sad.«

Na delo toraj! Zdravol! Ob viharnem vzvikavanju in odobravanju predsednikovih besed se je dvorana med prepevanjem »Lepe naše domovine« in »Hej Slovanov« polagoma začela prazniti.

Oficijelni del skupščine je bil zaključen.

Vsak, ki ji je prisostvoval, je zapuščal zborovanje z globoko vero v srca, da pokret, ki druži v sebi toliko idealnih in odločnih ljudi, ne more in ne sme misliti in pričakovati drugega — kot končne in popolne zmage!

Jamstvo za dosedo te zmage nam pa bodi po besedah br. predsednika naše delo. Edino v njem so naši uspehi, edino ono nam nudi pomoč. Ker neodvisni idejno in gmotno od vsakogar, stremimo iz lastnih moči za končnim ciljem: — svobodno Jugoslavijo, v kateri bodo ujedinjeni vsi naši bratje!

— edinstveno državo, kjer bo vsak stan in vsak posameznik popolnoma enakopraven!

— enoten narod, ki ne bo poznal ne plemenskih in ne verskih razlik!

Slavnostna akademija.

Harmonično celoto prireditve II. redne oblastne skupščine je spopolnila nad vse uspela slavnostna akademija.

Se pred osmo uro zvečer se je začela polniti prostorna dvorana »Narodnega doma«, ki so jo marljivo roke celjskih članov in članic v kratkem času od končanega manifestacijskega zborovanja okrasile z zelenjem in orjunaškimi emblemi.

Na resnost organizacije so spominjali samo v ozadju odra razvrščeni prapori, ki so nosili na črnih trakovih napise: Trst, Gorica, Zadar, Reka, Postojna, Vipava, Gor. Rož. Imena krajev, ki so jih poedine organizacije prevzele v svojo posebno zaščito.

Z veseljem smo opazili, da so se prireditve udeležili vsi narodni kro-

gi iz Celja, na čelu jim g. župan. Ob času, ko zaznamuje naša organizacija še toliko nasprotnikov, nam je pa bila poleg tega v izredno zadostženje in vzpodbudo navzočnost celokupnega oficirskega zbora pod vodstvom polkovnega komandirja in komandanta mesta.

Mnogo občinstva, ki se je zanašalo na običajno netočnost pri koncertih, se je moralo zadovoljiti s prostori na galeriji, ki je pa tudi bila skoro polna, tako, da del občinstva sploh ni dobil prostora. Kakor je bila udeležba nad vse pričakovane sijajna, tako je tudi nje vzpored navzoče docela presenetil. Dasi tudi Celje ne pogreša uspešnih koncertov, je pri vseh obiskovalcih složno mnenje, da mesto že dolgo ni bilo deležno takega glasbenega užitka, kot ga je nudila akademija Orjune.

Prva in edina zasluga na tem pripada požrtvovalnemu sodelovanju članov kraljeve opere v Ljubljani, ge. Lewandovski in gg. Šimenca, Zupanu in Zatheyu, kakor tudi prof. konservatorija Janko Ravniku, ki je spremljal vse pevske točke na glasovirju.

Ne spuščamo se na nivo profesionalnih muzikalnih kritikov, ker umetniška vrednost vseh nastopajočih je v glasbeni javnosti že dovolj znana in ocenjena. Naša kritika se omeji samo na ugotovitev, da je

nastop vsakega posameznika tako navdušil občinstvo, da je zginila ona napeta razlika med umetnikom in občinstvom in da je pesem prodrla v dušo vsakega posameznika. Oduševljeno in odkritosrčno odobravanje občinstva je strnilo tudi nastopajoče umetnike v eno celoto z ostalimi in izven oficijelnega programa so dodali več pesmi, med katerimi je največ priznanja žel duet iz »Prodane neveste« gg. Šimenca in Zatheya. Prireditelji so se oddolžili umetnikom za njih požrtvovalnost s krasnim cvetjem in venci, največje priznanje naj jim pa bo sloves, ki so ga ostavili v Celju in notranja zavest, da je po njih zaslugi akademija Orjune postala prvovrstna umetniška prireditelj.

Po končanem koncertnem vzporedju se je razvila v vseh prostorih »Narodnega doma« intimna zabava s plesom, poživljena z godbo železničarjev in požrtvovalnim sodelovanjem celjskih dam, ki so prijetnemu pridružile tudi potrebno in koristno.

Mnogo prehitro je prišel čas odhoda, ker zabava je bila v najlepšem teku, ko se je večina delegatov morala odpraviti. Veselo razpoloženje je vladalo pri vseh in kakor je že skupščina sama rodila lep moralen uspeh, ga je dostojno zaključila in pomnožila tudi akademija, ki je poleg tega nudila prirediteljem znaten gmoten efekt.

Svojim čitateljem!

V polni oceni važnosti II. redne skupščine oblastnega odbora odločilo se je uredništvo priobčiti v listu celoten zapisnik, da bo na ta način o poteku skupščine poučeno tudi članstvo, ki ji ni prisostvovalo. Po velikem obsegu poročila je jasno, da istega nismo mogli iz praktičnih razlogov priobčiti v eni sami

številki in zato izdajamo današnjo izredno številko. Navzlic temu nam pa ni bilo mogoče priobčiti vsega vposlanega gradiva, ker smo morali že poročila o posameznih govori znatno skrajšati. Prosimo toraj vse organizacije in dopisnike oprostila v nadi, da je članstvu z obširnimi poročili o skupščini ustrezno.

Uredništvo.

Naši dobrovoljci.

Oblasni savez dobrovoljaca za Slovenijo je imel v nedeljo 3. t. m. svoj redni občni zbor. Ker so podrobna poročila o poteku in izidu volitev prinesli že dnevni listi, jih ne bomo ponavljali na tem mestu, ampak se omejimo na ugotovitev razveseljivega preokreta in napredka, ki ga zaznamuje zadnji občni zbor napram prejšnjim. Vprašanje dobrovoljcev se je v naši javnosti mnogo premalo razpravljalo in mogoče nosi na tem delno krivdo njih organizacija sama. Vendar bi ljudje, ki so v najtežjem času priskočili uničeni srbski vojski na pomoč in jo usposobili za zmagovit predor solunske fronte, zaslužili malo več ugleda in upoštevanja, kot ga uživajo. Ni nam mogoče naštevati vseh poedinih zaslug, zadostuje nam suho število, ki znaša po statistiki vojnega ministerstva 105, odnosno celo 108 tisoč. Ta številka se sicer ne navaja v vseh podatkih, a upoštevati je treba, da je bil velik del uvrščen v redne srbske polke in se ni vodil v posebni evidenci.

Zal je od tega velikega števila organiziranih le nekaj nad 45 tisoč in tudi ti ne delajo vsi aktivno, vendar je škoda, da dobrovoljsko gibanje po prevratu ni obdržalo one inicijativnosti, kot jo je pokazalo na bojnem polju. Dočim so češki legijonarji z odločujočim vplivom sodelovali pri reševanju vseh važnih političnih vprašanj, je naša dobrovoljska organizacija posvetila večina svoje brige rešitvi ekonomskega vprašanja bivših dobrovoljcev. Deloma jo je k temu sicer silila verolomnost vlade, ki je sicer uzakonila zakon o dobrovoljcih, a ga ni dosledno izvrševala, deloma pa leži krivda v apatiji organizacijskega vodstva samega.

Resnica je sicer, da je »dobrovoljstvo« po sklepu miru zgubilo svoj prvotni namen. A ravno tako je resnica, da noben drug, kot dobrovoljci, ni bil tako upravičen zahtevati odločne besede pri ureditvi države. Ker oni so zanjo žrtvovali kri in življenje. Iz vzrokov, o katerih razpravljati bi bilo danes brezpomenbno, je dobrovoljstvo opustilo o pravem trenutku poseči odločilno v razvoj dogodkov in tako tudi pozneje ni moglo niti s prošnjami uveljaviti onega, kar bi jim s po-

četka niti zahtevati ne bi bilo treba — to je osigunja svojega gospodarskega položaja. Dejstvo, da so nekateri dobili več, kot jim je pripadalo, da se je dalje zemlja, namenjena dobrovoljcem, podeljevala strankarskim eksponentom, ki nikdar srbske vojske videli niso (tipičen slučaj smo priobčili v našem listu pred tedni, ko je dobil kot dobrovoljec zemljo predsednik neke Vojvodinske Srnao — bivši madžarski rudičar), je rodilo med dobrovoljci slabo kri in to tembolj, ker so posamezni zaman vlagali upravičene prošnje za podpore. Ker se organizacija v drugih smereh ni uveljavljala, je polagoma padal interes med člani in če bi se razmere ne spremenile, bi pojm dobrovoljstva postal počasi samo še predmet junaške narodne pesmi. Ker naraščaja organizacija ne more imeti v sedanjih dobi, oni, ki se bore z vlado za svojo pravico, bi pa v doglednem času umrli lakote, ali pa resignirali pri nelahvalnosti domovine na svoja dobrovoljska prava.

Razmeram v širši organizaciji je odgovarjal tudi oblasni savez za Slovenijo Vse do letos! A letos je ravno iz Slovenije, dasi je tu organiziranih komaj nekaj nad 600 dobrovoljcev, izšla inicijativa za preokret dobrovoljskega gibanja in udejstvovanja. Skoro vsa poročila so povdarjala potrebo, da se morajo dobrovoljci, ki so s svojo krvjo ustvarjali državo, tudi zanimati za razmere, ki sedaj v njej vladajo, ako nočejo, da bodo postale njih žrtve jalove. Gospodarsko vprašanje posameznika, pa bilo še tako važno, ne sme nadvladati idealizma, s katerim je ustvarjalo in uresničilo dobrovoljsko gibanje idejo svobodne Jugoslavije.

O konkretnem udejstvovanju se podrobneje še ni razpravljalo in počakati je treba, kako stališče zavzame k zahtevam Slovenskih dobrovoljcev ostala organizacija. Vendar mi že danes pozdravljamo z veseljem ta preokret v dobrovoljski organizaciji, ker smo uverjeni, da bo njeno udejstvovanje v javnem življenju pomnožilo in okrepilo bojno fronto onih, ki se bore za ureditev razmer v državi.

Jasno je, da bi dobrovoljska organizacija, če se bo hotela resno

uveljaviti, iskala stikov z našo organizacijo, ker vsako gibanje rabi osvežujočih moči, rabi podmladka. In izmed vseh bojnih organizacij, pa bilo to Udruženje Četnikov, Narodna Odbrana ali Savez Dobrovoljaca, ima po svojem ustroju naraščaj samo Orjuna.

Narodna Odbrana je že sklenila z nami pakt kooperacije, o Četnikih je pa to pričakovati v najkrajšem času. Če se bo dobrovoljstvo hotelo resno uveljavljati, mu v lastnem interesu tudi ne bo drugega preostajalo. Popolnoma brez vsake škode za svoje interne organizacijske zahteve, ker mi od svojih zaveznikov ne

zahtevamo ničesar drugega, kot stvarjanje močne nacionalistične fronte. Nudimo jim pa zato pomoč osvežujoče sile mladega idealizma.

Mi si za danes želimo le, da bi idealno mnenje, ki je prevladalo na občnem zboru dobrovoljcev iz Slovenije, zavelo po vseh dobrovoljskih vrstah, ker smo potem sigurni, da se najdemo ramo ob rami v boju za razčiščenje razmer v državi, za uveljavljanje pravic naroda in za osvoboditev vseh zaslužjenih naših bratov.

V tej zavesti pozdravljamo sklepe zadržnega občnega zbora dobrovoljskega saveza!

»Čičen«.
(iz Maribora.)

Dokler so imeli Nemci v rokah celo oblast stare Avstrije, so storili vse, kar je bilo sploh mogoče, da so zabranili gospodarski in narodni razvoj Slovanov, akoravno je bilo teh nad dve tretjini, ki so bili kot produktivni delavci pravzaprav njih reditelji. Čim pridnejša in pokornejša je bila ta slovanska para, tembolj jo je pritiskala in zaničevala germanska prepotenca k tlom. Da so zamogli nam in naši deci bolj uspešno ubijati narodno zavest in ponos, so nas vedno in povsod obspali z različnimi psovkami. kakor: Windische Hunde, windische Zottel, kroatische Schweine, serbische Hameldiebe itd., itd. Te psovke so Švabi uporabljali proti našemu troimenskemu narodu tudi takrat, kadar niso z nami direktno občevali, namreč v svojih družbah. Njihova šovinistična nadutost je šla tako daleč, da so v srca nežne svoje dece že vcepjali do nas mržnjo in zaničevanje. Potem se ni čuditi, da se je manj duševno naobražen človek takorekoč bal in sramoval govoriti svoj materni slovenski jezik. Toda to je bilo nekoč; nekaterim je pa vendar še vedno zlata slovenska materina govorica premalo, tako n. pr. lesnemu trgovcu K. in njegovi ženi, ki medsebojno in s svojimi otroci vedno švabsko brbljata na ulici.

Ko je prišla s preobratom za švabsko hegemonijo šiba plačila, ki se pa ni proti njim uporabila v zasluzeni meri, so opustili previdno te psovke in so nas kar naenkrat pripoznali za Slovence. Pridno so vabili višje častnike in uradnike na pojedine, da so od teh izvedeli, bo li sledila zaslužena kazen ali ne. S temi pojedinami so se odkupili storjeni grehi, event. so se tudi dobile kake koncesije. Pri dobri kapljici in ko se je začela uveljavljati moč alkohola, se je izvedelo tudi marsikaj drugega, kar se je potem hitro preneslo v sosednji Gradec in uporabilo v tajnih organizacijah, pa če se te tudi nazivajo le »rdeči križ«, ali »požarna bramba«.

Dokler so bili Nemci še potuhnjeni, so nas spoštljivo imenovali Slovence in so na videz obsojali to, kar se je z nami sivočas v Avstriji počelo, dasi so bili naši zatiralci ravno oni sami. Mi kot krotke ovčice, še vsi obdani suženjstva, smo hitro na vse pozabili in zopet pustili prosto pot izkoriščevalcu Švabu. S tem je hitro nastopila zopet stara doba tako, da na zunaj skoro več ne veš, je li to stari avstrijski Marburg ali pa je to jugoslovanski Maribor. Nemčurji so se zopet začeli posluževati izključno švabskega jezika in tem se vobče že tudi odgovarja v blaženi tevtonščini; zopet se po večini podpira nemška obrt in trgovina in jači nemški kapital, kateri nam bo zopet zagospodaril v naši lastni hiši. — Nemci se sicer še ne upajo nas nazivati kakor običajno prej z »windische Zottel, Schweine, Hameldiebe«, marveč iznašli so novejšo psovko »Čičen«, s katero hočejo na drugi način nadomestiti staro. V prvi vrsti hočejo s to psovko zadeti naše Primorce, katere je ravno po Nemcih provocirana roparska vojna spravila ob dom in imetje in kateri

se tega bridko zavedajo ter so morda ravno radi tega Nemcem nekoliko manj popustljivi. Ker je ta psovka tudi v Nemški Avstriji že oficijelno v uporabi, zapomnite si Vi, Tevtoni, da s tem ne zadenete samo Primorcev, ampak vsacega Jugoslavana, ki se bo vendarle spametoval in vam začel vračati ne le te, ampak tudi stare dolgove in da ne bode nič premišljeval, kdo je bolj ali manj kriv; krivi ste vi vsi, da so bili prisiljeni naši Primorci, zapustiti lastno, po Švabih upustošeno grudo in se podati v svet s trebuhom za kruhom: Mi sami smo krivi, da vam je zopet začel rasti greben; da se pa to ne bo dalje godilo, bomo pa že ukrenili vse potrebno. Kar se pa tiče vaše psovke »Čičen«, vam bodi pojasnjeno, da to pri nas ne velja za grdo besedo, kajti mali del naše istrske zemlje (okoli 10 vasic med Novim Gradom in Opatijo), kjer živijo naši bratje, ki pa so po naravi duševno tako inteligentni, da se jim vi, gospodje Švabi, ne morete niti primerjati, se imenuje »Čičerija«.

Germanske psovke proti Slovanom so bile od nekdanj prozorne: iz teh naj se sistematično vzgaja proti njim obče javno zaničevanje, pri Slovanih samih pa malodušnost. Vse to so pa le pripomočki za zopetno povzdigo nemškega kapitala v naši, s potoki krvi izvojevani slobodni Jugoslaviji. Ta sistem, dasi značajno nizkoten, služi izborni in vspešno namenu. Pod eno ali drugo pretvezo in s pomočjo naših kratkovidnih voditeljev, se je nemška nadvlada že zarila v vsa naša industrijska podjetja tako, da ako se temu na eden ali drugi način ne napravi konec, bomo nekega dne zopet našli stare avstrijske razmere v toli zaželeni slobodni naši državi.

Isto razmerje je pri trgovini in malem obrtniku. Naše ljudstvo pridno podpira enega kakor drugega in ne pomisli pri tem, da je to samo past, iz koje so komaj pred kratko dobo in proti lastni zaslugi bili rešeni. — Ne oporekam, da so dostikrat upravičeni izgovori, da je pri našem trgovcu, obrtniku nekaj dražje kot pri nasprotniku, ali ta izgovor ne sme obstojati še nadalje. Radi tega rotimo našega trgovca in obrtnika, v še večji meri pa konsumenta, da storimo vse, da si ustvarimo lastno obrt, trgovino in ravno tako industrijo. Samo v tem slučaju postane Jugoslovan na svoji zemlji svoj gospodar.

Tajne švabske organizacije tu in v sosednji državi nas opominjajo več ko dovolj, da storimo svojo dolžnost vsi brez izjeme, ako nečemo doživeti zopet starih psovok in izgubiti gospodarske svobode. Država kot taka nam tega ne more dati, mi sami smo dolžni storiti to tako radi sebe kakor radi države. Zatorej vsi na krov in brez pardona. Oni, kojemu ta metoda ne diši in neče sodelovati, je proti nam in ne sme biti med nami na naši zemlji. Izluščena psovka »Čičen« je izbrana metoda, da se posamezna palica more zlomiti, medtem ko se večje število ne da. Izgovor, da en sam ne more nič napraviti, naj ne velja in tudi ne bode, ako storimo svojo gospodarsko in nacionalno dolžnost. Št. M.

SLEJ ALI PREJ

bo prišla vsaka gospodinja do prepričanja, da ji najbolj kaže kupovati »PEKATETE«, ker so ne le najboljše, ampak se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje od drugih.

»ITO« zobna pasta odstranjuje neprijeten duh iz ust.

Priporočamo vsem rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO
izorsten oridatek za kavo.

Zakaj smo proti Trboveljski družbi?

Naš boj proti trboveljski premogokopni družbi ni principijelnega značaja. Ona bi mogla, če bi spoštovala jugoslovensko nacijo in v smislu tega spoštovanja uravnala svoje delovanje, jednako koristiti i svojim materijalnim interesom kakor tudi narodnim in državnim, ko bi pri eksploataciji naše zemlje lahko nudila našim državljanom - delavcem njihovemu delu in trpljenju primeren stalen zaslužek in človeškega dostojanstva vredno eksistenčno možnost.

Zalibog ni Trboveljska prem. družba tega nikdar umela. Ne more biti radi neumevanja naših nacionalnih hotenj in teženj, ampak vsled odkritega, globokega sovraštva proti naši jugoslovenski naciji, katero je pač smatrala za najboljši element za dvig njenih dividend, katero pa je sicer vedno in dosledno oholo prezirala in trpinčila, kakor pač pristojni narodu sužnjem in hlapcem. In dinastija Belakov, Heinrichov ter v zadnjem času Skubicev je znala s podkupovanjem, špijonstvom, gostijami intrigantstvom ter povzdigovanjem v plemstvo upravnih svetnikov svojo moč najsičajneje razširiti. Trboveljska premogokopna družba je postala država v državi že v Avstriji, v še izdatnejši meri pa v Jugoslaviji. Moč zakonov, veljavna in obvezna za vse druge državljanke je pred njo prenehala, le državne bajonete je najela v svojo službo, da so ji pomagali k njenemu cilju.

V zadnji številki smo poročali o početju Trb. prem. družbe napram našim delavcem v zadnjih šestih mesecih t. j. od stavke naprej. Nimamo namena ugotavljati, kdo je isto povzročil in kdo jo je vodil. Dejstvo je samo, da je ista končala s popolno zmago Trb. prem. družbe, ker se je poslužila najbolj nemoralnih sredstev. Cele skupine delavcev je dala s pomočjo bajonetov, ki so jih bili od k. u. k. velikega župana Allerhöchst postavljeni na razpolago, aretirati in obsoditi, češ, da so prigovarjali druge k stavki, dokler ni žalibog šele zadnji čas naše najvišje sodišče odločilo, da se je v vseh teh slučajih zakon grdo kršil in kazil.

Ko je bilo delavstvo v pozni jeseni in sredi najhujše zime v najbednejšem položaju, pa je začela izvajati Trb. prem. družba čine najzločinotnejše maščevalnosti. Ni se ozirala na bolesten izraz brezštevilihih očetov, ki so v največ slučajih brez vsake osebnosti padli v stavko, ko so prihajali ponižani in razžaljeni prosit s povzdignjenimi rokami, da bi jih sprejeli nazaj, ni se ozirala na obupne klice in prošnje brezštevilihih mater in žen ter nedolžnih otročičev, ki niso mogli razumeti, zakaj imajo ljudje tako trda srca, da jim ne privoščijo košček kruha. Gospodom Trb. prem. družbe se je zdelo vse to šala, pristna, nepovtorjena burka in čutili so perverzno slasti nad mukami teh ljudi. Začetkom so jih vsaj poslušali in jih zasmehovali v nesreči, pozneje pa so vrata zaprli in nikogar ni bilo več, ki bi vsaj poslušal prošnje teh nesrečnežev. Toda valpetom okrog Trb. prem. družbe to še ni bilo dovolj. Vrgli so kakor Brennus meč na tehtnico: Vae victis! Ni jim bilo dovolj, da so pometali čez noč iz službe one, ki so jim 20, 30 in še več let grabili v temnih in nevarnih jamah milijone, v svoji besni maščevalnosti so jih začeli metati iz bornih stanovanj, kjer so možje mrko gledali pred se, nemožni razumeti vse to in kjer so se v mrazu in lakoti stiskali otroci okrog obupanih mater. V novembru mesecu 18 družin, pretekli mesec 25, prihodnji mesec morda 30 ali 50. In ti nesrečneži so klonili glavo ter se napotili iskat pravice in kruha kakor hlapec Jernej. Ponižani in razžaljeni so se poslovlili od domovine ter namerili svoje korake v grobišče našega naroda v Vestfaljo in še dalje.

Tedaj pa so odjeknila naša srca, kruto razžaljena v svojih nacional-

nih čuvstvih. Naša jugoslovanska pest se je skrčila in stisnila. Kdo ste vi, ki imate drzno čelo naše ljudi, veje našega narodnega telesa tako nečloveško trpinčiti, jih v njihovi nesreči in trpljenju zasramovati, neusmiljeno, brez srca jim odvzeti skozi desetletja trdo priborjeni kruh, jih metati na cesto z njihovimi nedolžnimi rodbinami in jih izganjati v tujino, da se nam pogube za vedno? Kdo ste vi, ki si drznete žaliti našo nacionalno čast s tem, da ljudi, ki so last in sestavni del našega jugoslovanskega naroda v svojem početju ponižujete na stopinjo živali, odvzemajoč jim vsak najmanjši človeški in nacionalni ponos, ko morajo kot psički se plaziti okrog vas, zato, da dobe od vas brce? Kdo ste, ki izjavljate ošabno, da vas narodna skupščina in njeni sklepi nič ne brigajo in se norčujejo in naše narodne volje? Kdo ste pritikavci, ki se drznete napovedati boj nam nacionalistom s tem, da ste vrgli iz službe naše člane, ki so se odkrito priznali za našo idejo? Ali res vztrajate s svojimi protinacionalnimi in protisocialnimi dejanji na tem, da se ta boj prične? Dobro, mi smo s tem zadovoljni in sprejemamo vašo rokavico.

Naši nasprotniki, med njimi Trb. prem. družba, vedo, da hrani Jugoslovanski narod že tisočletja lepo lastnost, tujo drugim narodom, namreč gostoljubnost. Toda pove mo vam odkrito gospodje okrog Trb. prem. družbe: Ne zaupajte predrzno v milost božjo in v našo gostoljubnost! Saj veste, narod sužnjem in hlapcem bi se utegnil v svojem užaljenem nacionalnem ponosu grdo pregrešiti i nad vami, i nad svojim tradicionalnim gostoljubjem in vas pognati s culo tam preko meje, odkoder ste prišli...

Jugoslovanski nacionalisti nismo pričeli borbe proti Trb. prem. družbi radi tega, da bi pridobili simpatij in volilnih kroglic našega delavstva. Saj vemo sami najboljšje, da nas smatrajo premnogi njih slej ko prej za osvobodilne Orjunce in ki nam naklanjajo vse drugo prej kot simpatije. Nič zato. Volilnih kroglic itak ne bi imeli kam dati, ker smo jih že pri zadnjih volitvah raje odstopili drugim. Ampak nekaj je, česar smo se vedno držali pri naših dejanjih in kar bomo tudi v bodoče vedno delali: **Stremeli bomo vedno za tem in če ne drugače tudi s silo prisilili vsakogar, ki se raduje naše gostoljubnosti, da bo našo Nacijo in njeno voljo spoštoval.** Ker smatramo nacionalno delo za nekaj objektivnega, v obsegujočega, se nismo in se ne bomo borili samo za pravice onih, ki so naši člani, ampak za pravice vseh, ki so sinovi našega jugoslovanskega naroda, ker nam to veleva in nalaga naš nacionalni program. Branili pa jih ne bomo samo nacionalnih krivic, ampak tudi socialnih, ker vemo, da bo narod tudi nacionalno izgubljen, če bo socialno zasužnjen. Zato nam pri nikomur in tudi pri Trb. prem. družbi ne imponira ona navidezna nacionalna zunanost, če ni spremljana od socialnih činov in od bratskega umevanja za težnje drugih sonarodnjakov. Ne sme biti jugoslovanska trobojnica merilo nacionalizma in mi ne delamo razlik med borno obleko delavca in kmeta ter gosposkint odelom tovarnarja, marveč iščemo in upoštevamo kot edino zanesljivo merilo: iskreno, bratsko čuteče nacionalno srce.

Oholi izkoriščevalci okrog Trb. prem. družbe, ali veste sedaj, čemu smo proti vam? Ali veste sedaj in razumete, zakaj jugoslovanski nacionalisti ne bomo prej mirovali, da vas pravimo na kolena, da boste tudi vi spoštovali našo Nacijo, njeno voljo in njeno čast, kakor tu zahtevamo tudi od vseh drugih? Ali dvoimate v našo zmago? Zaupajte nam: nismo se strašili sprejeti usiljenega nam boja proti možem, v zlatom vezanih diplomatskih frakih, prebivajočimi v dvorcih, kadar so usme-

rili svoje delovanje zoper našo Nacijo. Ali upate imeti vi več sreče v tem boju kot oni? Ne udajajte se iluzijam, da ne bo v kratkem vaše spoznanje preveč bridko...

Ne skušajte se obdržati s tem, da boste še nadalje izživljali intrige med delavstvom, izigravali delavstvo proti uradništvu in obratno, nastavljali špijone v osehah bivših žandarjev in policijskih komisarjev. Vsak poštenjak in ne samo mi, je spregledal vašo prozorno igro. Mirno, udano in suženjsko — ponižno se valjajo pred vami nekdanji največji grobovniki za delavske pravice, ki ste jih znali podkupiti s kosom mesa in ki sprejemajo sedaj za svoje »delo« masne plače upravnih svetnikov. Nas to ne ovira in bomo šli naprej brez usmiljenja. Daleko višje kakor v boju proti Trb. prem. družbi imamo jugoslovanski nacionalisti svoj cilj. Toda, ker hočemo, da prinesemo narodu ozdravljenja, bomo poskrbeli, da ozdravimo čimprej in čim najbolj radikalno in če ne drugače z nasilno operacijo ono rak-rano na našem narodnem telefonu, ki se imenuje — Trboveljska premogokopna družba.

Schapirogr. role THE REX CO., Ljubljana.

Perilo, kravate ter razno modno in galanterijsko blago najsolidneje pri JAKOB LAH, Maribor. Glavni trg šte. 2.

Woodrow Wilson

V dobi Radičev in Korošev ne moremo najti pravega razumevanja za velike moze. In tako je tudi šla skoro neopažena mimo nas smrt, ki je nosila v svojem naročju duh enega največjih mož dobe, ki jo bo zgodovina registrirala pod zaglavjem svetovne vojne. V naših malenkostnih sporih in trzavicah pozabljamo na človeka, ki se je boril na težavnem polju svetovne diplomacije za naše pravice, za pravice naroda, ki ga je poznal samo iz knjig. Uspelo mu ni njegovo delo, kot redko uspe idealist v boju z sebičnimi realisti. Uspelo mu pa tudi ni deloma, ker smo v svoji vihravi bahatosti odklonili sami ono, kar nam je skušal rešiti, ko je videl, da ne doseže vsega. In ker smo ga polomili sami, šli smo kot mali otroci in cesto, ki je bila v prvem navdušenju imenovana po njemu, zopet prekrstili v duhajsko. Malenkosten dogodek ali značilen za one, ki so ga izvedli in za nas vse, — ki smo se v vsej zgodovini pokazali velike v malenkostih, a pritikavce v važnih zadevah.

V zavesti tega ne sledimo stopnjam drugega časopisja in ne naštevamo širokih ust zaslug pokojnika za pravice malih narodov. On, ki je v življenju pokazal, da lahko stoji in vztraja na čelu največje države pošten in nesebičen človek, je ostal nesebičen tudi v smrti. Odklonil je pomp, ki ga je predvideval za svoj pogreb.

V spominu njegove pravicoljubnosti, njegove ljubezni do tlačanih in zatiranih, naj med hrum in slavo-speve onih, ki so mu onemogočili uresničitev njegovih idealov, zveni tiho in iskreno želja jugoslovanske Nacije, ki jo je ljubil, dasi ne poznal:

»Večnaja Ti pamjat...«

DEŽNE PLAŠČE v veliki izbori najceneje pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

POZOR!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se poceni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica šte. 1.

Naročajte „Pobedo“!

Kaj sedaj?

Sicer ne popolnoma nepričakovano, a vendar iznenada so prinesli v petek politični listi vest, da je okrog 50 Radičevih poslancev dopotovalo v Beograd in da se nameravajo udeležiti boja proti režimu. Dasi je gotovo, da bo sedanja vlada, ne sicer v interesu države, ampak v interesu svojega lastnega prestiža, skušala za vsako ceno onemogočiti to ojačenje opozicije, je vendar velika možnost, da pomeni ta prihod konec sedanje vlade. To tembolj, ker vstopajo Radičevci v boj s simpatično devizo neratifikacije sporazuma z Italijo.

Kakor je pozdraviti konec koruptnega sedanjega režima, je pa za organizacijo jugoslovanskih nacionalistov ta prihod Radičevcev poziv k strogi pripravljenosti! Nas ne smejo voditi nobeni strankarski interesi, niti nas ne smejo preslepiti trenutni, dostikrat še samo navidezni uspehi. Ker tudi če se zruši sedanji režim potom skupnega nastopa vseh opozicijskih strank, nimamo nobenega jamstva za bodoče boljše razmere in važnejše ter silnejše bo stopilo pred nas vprašanje — kaj sedaj?

O enem ni dvoma! Ljudem, ki so prizadejali državi in narodu toliko zla, ne moremo in ne smemo nikdar zaupati. In danes je potrebno, da povdarimo, da bomo našli pota in sredstva, da onemogočimo Radiča, če bi ga spremenjene parlamentarne razmere hotele privedi nazaj v domovino, katero je izdal sto in stokrat in katero je poplaval v vsaki svoji besedi.

Onemogočiti moramo pa tudi vse druge protinarodne in izdajalske špekulacije, ki bi jih hoteli za hrbtom Radičevih trabantov izpeljati drugi elementi.

Prepričani smo, da bo naše centralno vodstvo dobro sledilo razvoju političnih dogodkov in nam pravočasno dalo vse direktive, zato se vzdržimo za danes vsake preaglje sodbe in samo pozivljamo članstvo, da budno pazi na klic:

Akcijone na plan!

Kronika.

Iz dežele komisij. Nedavno smo brali v listih, da dospe v Ljubljano »komisija«, ki se bo pogajala z zastopniki Čehoslovaške republike za prodajo 50.000 kg najfinejšega tobaka. — Danes pa beremo, da se je v Beogradu sestavila zopet »komisija«, ki bo prepotovala Bolgarsko, Grško, Romunijo in Turčijo, da proizve, kje bi lahko kupili najfinejši Smirnski tobak, iz katerega bi delali, seveda »pomešano« z domačim, »fine« cigarete. Ker nam je še predbro v spominu, kak prvovrstni gnoj — pardon tobak — nam je neka beograjska »komisija« kupila na Holandskem, priporočamo vladji, naj pošlje raje svoje »komisije« poslušat, kako trava raste in planke žvižgajo. Saj njim se gre itak samo za dijete, mi bi pa bili rešeni »najfinejšega« smirnskega tobaka.

Seveda, »zarade« bi pri travi in plankah ne bilo!

Za reprezentanco. 39.897 Din mesečno izda naša država za reprezentančne cigarete, ki jih pokade ministri in poslanci. Nekateri listi se nad tem zgražajo in čudijo, mi pa razumevamo položaj, ker vemo, da se dolgčas in brezdjelje najlepše ubija — s kajenjem.

Dima je pa v naših ministrstvih in parlamentu tudi dovolj!

Kaj je vse mogoče? V nekem mestu načeluje policiji kapetan, proti kateremu je na sodišču vloženi 38 prijav radi zlorabe uradne oblasti. Ker je tamošnji lokalni list ostro nastopal proti takemu uradnemu organu, je nekega lepega dne policija uradno pozvala urednika lista, naj se zglaš v uradu. Komaj prestopi, nič hudega sluteč, urednik prag pi-sarne, zastražuje s puškami oboro-

ženi policaji vrata, gospod kapetan ga je pa začel obdelavati z brcami in palico tako, da leži sedaj v bolnici.

Ta gorostasni in neverjetni slučaj se ni zgodil niti v Afriki, niti pri italijanskih fašistih, temveč v mestu Pančevu v kraljevni SHS. Toraj v državi, kjer si oboženo po § 104. s. k. z. radi žaljenja uradne osebe, če samo policaja postrani pogledaš, uvaja policijski kapetan, po imenu Milan Hristić, novo justico.

Zmrcvarjeni urednik, dr. Mihajlo Tomandl, ki je — kar bodi mimogrede omenjeno, za svoje nacionalno prepričanje trpel že v Avstriji v Aradskih kasematah, — je podvzel potom raznih korporacij vse korake, a če bo imel uspeh, je dvomljivo. Kdor ima 38 deliktov na glavi, mu tudi 39. ne bo uničil veljave v ministrstvu. Seveda, če je drugače mož na mestu...

Fleischhauerkränzchen v Celju so priredili tamošnji nemčurski mesarski pomočniki na dan naše oblastne skupščine. Razpošiljali so s a m o n e m š k a vabila in menda za izzivanje tudi našim članom, ki z mesarji nimajo ničesar opraviti. Nekaj naših članov se je odzvalo prijaznemu povabilu in za kratek čas posetilo to germansko prireditve. Pogumni mesarji, ki so spoznali akcijonaše, so svoje junaštvo skrili in prepevali slovenske pesmi. Zadeva bi končala končno, da ni čutil g. policijski pristav Strmšek potrebe izganjati naših ljudi z motivacijo, da izzivajo. Seveda se njegovemu povelju nihče ni pokoril in so člani zapustili prireditve šele na pismen poziv oblastnega predsednika. Zadeva bi pa imela skoro slabe posledice za g. pristava, ki je v »Narodnem domu« utajil besede, ki jih je prej govoril in razvijal neke svoje teorije o vzdrževanju reda, ki pa pri naših ljudeh niso našle pravega razumevanja. Po posredovanju mirnejših članov se pa ni zgodilo nič hujšega, kot da je bil g. pristav ekspediran z Orjunaške akademije nazaj na »Fleischhauerkränzchen«.

Restavracija „ZVEZDA“

VSAGO NEDELJO IN PRAZNIK ZAJUTRKOVALNI KONCERT

SAMO ZOBNA PASTA AIKADONT VAS MORE POPOLNOMA ZADOVOLJITI.

Manufakturna, meda, konicelija DRAGO

v zalogi špicijsko angleško i ceske sukno, vseh vrst obleke, dežni plašči, usnjeni suknični, pelerine.

SCHWAB

izdelava obleke v lastnem modnem salonu i trgovini

LJUBLJANA DVORNI TRG 3.

Delniška glavnica: Din 50,000.000.
Rezervni zakladi: ca. Din 10,000.000.

Centrala: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.
Podružnice: Brežice, Kranj, Ptuj, Celje, Maribor, Sarajevo, Črnomelj, Metković, Split, Gorica, Novi Sad, Trst.
Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.
Telefon šte. : 261, 413, 502, 503 in 504.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Naš pokret.

Oblasna skupština Orjune zagrebačke oblasti. Na 17. o. mj. održat će bratski Oblasni Odbor u Zagrebu svoju glav. god. skupštinu u Zagrebu sa sledećim dnevnim redom: 1. Otvorenje po komisarijatu. 2. Pozdravi delegata. 3. Izveštaji: a) tajnički, b) blagajnički, c) Mesnih Odbora, d) nadzornog odbora i e) podelenje apsolutorija starome odboru. 4. Predlozi i eventualija. 5. Rasprava o rezolucijama i o kongresu u Splitu. 6. Rasprava u budžetu i o programu rada za sledeću godinu. 7. Biranje novega odbora. Budući je ova glavna skupština zagrebačke oblasti veoma važna po daljnji rad i napredak našega pokreta te je i razumljiv veliki interes koji za nju vlada u našim redovima. Bratski Oblasni Odbor zagrebački poziva sve organizacije da bi na tu skupštinu poslali i svoje delegate kako bi svojom prisutnosti dokumentovali solidarnost svih Orjunaša cele zemlje.

Mestna Orjuna Ljubljana javlja, da so uradne ure tajništva vsak dan ob delavnikih od 19.—20. in ob nedeljah in praznikih od 10.—13. v društveni sobi v Areni »Narodnega doma«, vhod od strani Bleiweisove ceste. Tam se sprejema prijave, članarina, izdaja članske izkaznice ter daje članstvu potrebne informacije.

Nadalje je bil sprejet predlog, da se uvede poseben odsek, kateri bo imel nalogo, izvesti ob gotovih časih preiskavo na ulici kakor tudi v lokalih pri osebah, ki nosijo orjunaški znak. Vsak član se bo moral legitimirati, da se na tak način preprečijo razne zlorabe.

Mestna Orjuna Konjice priredi v soboto, dne 16. februarja t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani »Narodnega doma« plesni venček. Vabijo se vsi člani, po njih vpeljani gosti in somišljeniki Orjune.

Mestna Orjuna v Zagorju ob Savi javlja svojemu članstvu, da je na svoji II. odborovi seji, ki se je vršila dne 27. januarja 1924 vzela po zgledu drugih Orjuna v svoje varstvo in zaščiti sivi Krn, ki je najbližji sosed našega očaka Triglava. V teh težkih dneh naše domovine ne zaostanemo za drugimi — gremo krepko naprej in jačimo svoje čete, da poneseemo jugoslovansko trojono tja k našemu varovancu. Vemo, da bo treba jeklenih moči — toda volja bratje in sestre, premaga vse. Tudi najmočnejše ovire bodo padle, ko bodo drugi videli, da v nas živi zavest, da smo edini v tem, da se naše mje pomaknejo daleč tja za poslednje slovensko selo. Kleti sovragi bodo omahovali, ko bodo videli, da je sleherni slovenski kraj v varstvu naših organizacij. Vsako nasilstvo bomo maščevali kruto — vsakdo bode dobil zasluženo plačilo. Za ta poslednji boj Vam kliče — jačite naš vrste kjer in koli morete, tako da bomo zlahko to poneli svobodo našemu sivemu očaku. Bratje, na svidenje med brati takrat, ko bo zažarelo naše obzorje, ko bo izšlo solnce jugoslovanske svobode.

Domžale-Dol. Dne 7. t. m. se je vršil v gostilni Matičič občni zbor naše organizacije. Udeležba je bila zadovoljiva in pokazala zanimanje za našo vzvišeno idejo. Zborovanje je poteklo vzorno in razčistilo ozračje nesoglasij, ki so se pokazala tekom zadnjih dni. V zanimivih de-

batah si je organizacija začrtala smernice za svoje bodoče delovanje in si izvolila odbor, ki nam daje jamstvo, da bode to delovanje tudi uspešno. Vrli organizaciji kličemo: Zdravo!

Iz Posavja. Zborovanje vseh štirih odborov posavskih Orjun se je vršilo v nedeljo, dne 19. januarja t. l. v Krškem.

Na tem zborovanju se je osnovala zveza posavskih Orjun: Brežice, Krško, Rajhenburg in Dobova. Predsednikom zveze je bil izvoljen brat dr. Drnovšek iz Krškega, odbornikom tajniki vseh posavskih Orjun. Začrtane so bile smernice Zveze, katere glavni namen je v važnih zadevah nastopati enotno, zlasti z ozirom na razmere v posavju.

V ostalem ostane delokrog posavnih organizacij nedotaknjen. Zveza je nato razpravljala o splošnih predlogih za oblastno skupščino. Zborovanje je pokazalo, da vlada med posavskimi organizacijami popolno soglasje.

Zlasti je bilo povdarjano, da se je vplivu političnih strank na Orjuno ali njene posamne člane, skrbno izogibati.

Pozor. Nabiralna pola glaseča se na ime Anton Slamič »za naba-vo prapora« se razveljavi, ker se je izgubila. Orjuna Vič-Glince.

Zahvala.

Podpisani se v svojem in v očetovem imenu najiskrenejše zahvaljujem Obl. odboru »Orjuna« za izkazano sočutje in sožalje ob bridki izgubi svoje matere.

Viktor Avsenek
metteur »Orjune«.

Ne strahi se pomagati organizaciji, ki je potrebna narodu, tudi če so njeni nasprotniki še tako številni!

Novi ameriški predsednik Coolidge.

**PRAVI ZAKLAD
VSAKEGA**
gospodinjstva je dobro
milo, zato zahtevajte
povsod edino le
MILO „GAZELA“

Povračilno naravnano!

Rešimo Sokolski Tabor!

Odgovorni urednik Vl. J. Galzinja.
Lastnik inž. Ferdo Kranjec.

POZOR! Na drobno in debelo! **POZOR!**
Velika zaloga vsega elektrotehničnega materijala

motorjev, svetilnih teles,
gradnje elektrarn, inštalacije.

Elektrotehnično podjetje
LEOP. TRATNIK
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 25.

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 189. Tel. inter. 180.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, »silo«-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4.

Podružnice:
Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Brzjavni:
TRGOVSKA.

(V LASTNI STAVBI)
Kapital in rezerve Din. 17.500.000.—.

Telefoni: 189,
146, 458.

Ekspoziture:
Konjice
Meža-Dravograd

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Gradbeno podjetje

ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
BOHORIČEVA ULICA 24

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Predno kupiš, oglej si izložbo pri
A. Š. Kovčev nasl.
K. SOSS
Prodaja do konca meseca z 10 do 20% popustom.

Autogaraža autodelavnica
A. THALER
LJUBLJANA
GLINCE 37.

Otroški vozički!
več vrst. DVOKOLESA raznih modelov, največji motorčki ameriškega tipa „EVANS“. Velika zaloga pnevmatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, emailiranje in poniklanje „TRIBUNA“ F. B. L. tovarne dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska 4.

A. & E. Skaberne
LJUBLJANA
MANUFAKTURA
in
MODA
Na debelo in drobno!

F. Florjancič
LJUBLJANA.

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje t. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

MERAKL

barve, mastila, lake,
kit, klej, emalie, čopiče in zajamčeno
čisti firnež

najboljše vrste nudi
tovarna

Medič, Rakovec, Zankl
d. z o. z.

Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.

Tovarne:
LJUBLJANA-MEDVODE